

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПРО ОБОВ'ЯЗКОВЕ ДОТРИМАННЯ МОВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Шановні учасники освітнього процесу
у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого!

Нагадуємо вам основні вимоги законодавства щодо державної мови у
закладах освіти.

Заклади освіти є юридичними особами, що надають освітні послуги, тобто комплекс визначених законодавством, освітньою програмою та / або договором дій, що мають визначену вартість та спрямовані, аби здобувач освіти досягнув очікуваних результатів навчання (пункт 18 частини 1 статті 1 Закону України «Про освіту»).

МОВОЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ Є ДЕРЖАВНА МОВА

Відповідно до статті 7 Закону України «Про освіту» мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова. Держава гарантує кожному громадянину України право на здобуття формальної освіти на всіх рівнях (дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої), а також позашкільної та післядипломної освіти державною мовою в державних і комунальних закладах освіти.

Згідно із статтею 48 Закону України «Про вищу освіту»

- Мовою освітнього процесу в закладах вищої освіти є державна мова;
- Застосування мов у закладах вищої освіти визначається Законами України «Про освіту», «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

З 16 січня 2021 року українська мова стала обов'язковою для надання усіх освітніх послуг.

Згідно з розділом III статтею 9 пунктами 13 та 14 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» «Володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків зобов'язані:

- керівники закладів освіти всіх форм власності;
- педагогічні, науково-педагогічні і наукові працівники, крім іноземців чи осіб без громадянства, які запрошені до закладів освіти та / або наукових установ та працюють на тимчасовій основі як наукові, педагогічні, науково-педагогічні працівники або викладачі іноземної мови».

Відповідно до розділу V статті 21 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»

- Мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова.
- Держава гарантує кожному громадянину України право на здобуття формальної освіти на всіх рівнях (дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої), а також позашкільної та післядипломної освіти державною мовою в державних і комунальних закладах освіти.
- Заклади освіти забезпечують обов'язкове вивчення державної мови, зокрема заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, в обсязі, що дає змогу провадити професійну діяльність у вибраній галузі з використанням державної мови.

УСІ ПРАЦІВНИКИ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ПОВИННІ ВОЛОДІТИ ДЕРЖАВНОЮ МОВОЮ

Посадові та службові особи підприємств, установ і організацій державної й комунальної форм власності, тобто керівники закладів освіти, працівники органів управління освітою, педагогічні, науково-педагогічні і наукові працівники, крім іноземців чи осіб без громадянства, які запрошені до закладів освіти та / або наукових установ і працюють на тимчасовій основі як наукові, педагогічні, науково-педагогічні працівники або викладачі іноземної мови, зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків (стаття 9 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»).

ДЕРЖАВНА МОВА Є РОБОЧОЮ МОВОЮ СПІЛКУВАННЯ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Також, відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», державна мова є робочою мовою спілкування для підприємств, установ та організацій державної і комунальної форм власності, у тому числі мовою засідань, заходів, зустрічей.

Тобто державна мова має застосовуватися в робочий час науково-педагогічними, педагогічними та іншими працівниками закладів освіти.

Державна мова має використовуватися в межах освітнього процесу, під час проведення навчальних занять (крім занять із навчальних предметів, які, згідно з освітньою програмою закладу освіти, викладаються іноземними мовами або мовами корінних народів і національних меншин), у спілкуванні вчителів, викладачів, іншого персоналу закладів освіти як зі здобувачами освіти (вихованцями), так і між собою (листи МОН № 1-9-581 від 17.09.19 року «Про застосування державної мови в освітньому процесі» та від 01.02.2018 року № 1/9-74 «Лист щодо застосування української мови в освітній галузі»).

ДЕРЖАВНА МОВА У СФЕРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Якщо вищезазначені вимоги стосувалися переважно державних та комунальних закладів освіти, то стаття 30 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» визначає, що всі суб'єкти господарювання мають обслуговувати споживачів державною мовою.

У сфері освіти це стосується закладів освіти, підприємств, установ та організацій усіх форм власності, фізичних осіб-підприємців, які надають освітні послуги.

Тобто, державною мовою має здійснюватися освіта будь-якого рівня та форм: очна, заочна, дистанційна, мережева, екстернатна, сімейна тощо, надаватися освітні послуги, навчання будь-якій професії, навчання через мережу Інтернет, телебачення / радіо і поштою.

Українською мовою зобов'язані користуватися під час надання освітніх послуг:

- **для здобуття усіх рівнів освіти:** дошкільної, початкової, середньої, професійної (професійно-технічної), передвищої та вищої освіти, освіти для дорослих, включаючи діяльність військових ліцеїв і академій, в'язничних шкіл тощо;

- **для отримання додаткових знань і навичок, перепідготовки, підвищення кваліфікації, здобуття нової професії та самовдосконалення;**
- **освіта у сфері культури**, що включає навчання мистецтвам, драмі та музиці, хореографії, театральному та образотворчому мистецтву в різноманітних «школах», «студіях», «класах» тощо. До цих послуг належать послуги викладачів-піаністів та інше музичне навчання, діяльність шкіл з фотографії тощо;
- **допоміжна діяльність у сфері освіти**, надання послуг (крім навчальних), які підтримують освітній процес або системи, консультування з питань освіти та вибору освітніх напрямів, діяльність із проведення тестів та з оцінювання тестів, організацію програм обміну студентами тощо.

Зважаючи на Концепцію державної мовної політики, затверджену Указом Президента України від 15 лютого 2010 року № 161/2010, яка визначає стратегічні пріоритети в подоланні спричинених багатовіковою асиміляційною політикою колонізаторів та окупантів деформацій національного мовно-культурного і мовно-інформаційного простору та відповідно до якої повноцінне функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території держави є гарантією збереження ідентичності української нації та зміцнення державної єдності України;

усвідомлюючи, що українська мова є визначальним чинником і головною ознакою ідентичності української нації, яка історично сформувалася і протягом багатьох століть безперервно проживає на власній етнічній території, становить переважну більшість населення країни і дала офіційну назву державі, а також є базовим системотвірним складником української громадянської нації;

прагнучи до посилення державотворчих і консолідаційних функцій української мови, підвищення її ролі в забезпеченні територіальної цілісності та національної безпеки України;

маючи на меті створення належних умов для забезпечення і захисту мовних прав і потреб українців;

а також беручи до уваги Висновки Європейської комісії за демократію через право, відповідно до якого за особливих умов, що склалися в Україні, збалансована політика у мовній сфері вимагає належних гарантій для збереження державної мови як інструмента єднання суспільства, та Рекомендацію Європейської комісії за демократію через право українському законодавчому органу віднайти істотно прийнятніші способи підтвердження верховенства української мови як єдиної державної мови та вжити додаткових заходів для зміцнення її ролі в українському суспільстві, було ухвалено Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Тож, шановні учасники освітнього процесу в Університеті, впевнені у вашій цілковитій підтримці зазначених Законів України та вдячні вам за збереження ідентичності української нації!

З ПОВАГОЮ

Адміністрація Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого